

Ks. prof. dr hab. Ryszard Hajduk
Wydział Teologii UWM
Nauki humanistyczne

Recenzja osiągnięć ks. dra Stanisława Kozakiewicza ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk teologicznych

Wykonana na zlecenie Dziekana dra hab. Piotra Duksy, prof. UWM z dnia 17 marca 2014 r.

Podstawowe kryteria dla dokonania niniejszej oceny zostały zaczerpnięte z Art. 16 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.) (znowelizowanej w 2011 r.) oraz z Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. nr 196, poz. 1165)

1. Najważniejsze fakty z życiorysu zawodowego

Ks. dr Stanisław Kozakiewicz urodził się 31 marca 1950 roku w Kętrzynie. Po maturze rozpoczął studia w Warmińskim Seminarium Duchownym w Olsztynie. W roku 1974 uzyskał stopień zawodowy magistra teologii na Wydziale Teologii Katolickiego Uniwersytetu, a następnie w roku 1978 licencjat z teologii. Studia specjalistyczne z teologii dogmatycznej na KUL-u uwieńczył w 1981 roku obroną pracy doktorskiej zatytułowanej „Personalizm soteriologii Piotra Abelarda”, uzyskując stopień doktora nauk teologicznych w zakresie teologii dogmatycznej. Pracował jako wykładowca teologii dogmatycznej w Wyższym Warmińskim Studium Katechetycznym w Gietrzwałdzie (1975-1999) oraz w Warmińskim Seminarium Duchownym w Olsztynie (1982-1999), a następnie w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Ełckiej w Ełku (2000-2002). Ponadto w latach 1997-2007 był wykładowcą teologii dogmatycznej w Akademii Teologii Katolickiej (później Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) – punkt konsultacyjny w Suwałkach, a także w Misyjnym Seminarium Duchownym Księży Werbistów w Pieniężnie (1998-2001) oraz w Instytucie Kultury Chrześcijańskiej im. Jana Pawła II, a po reorganizacji w Warmińskim Instytucie Teologiczno-Pastoralnym w Olsztynie (1980-1999). Od 1999 roku zatrudniony jest na stanowisku adiunkta na Wydziale Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

2. Ocena rozprawy habilitacyjnej

Ks. dr Stanisław Kozakiewicz jest autorem rozprawy „Stanisława Hozjusza nauka o zbawieniu w Kościele katolickim. Rozwój wybranych aspektów eklezjologicznych i soteriologicznych myśli Hozjusza w relacji do osiągnięć teologii współczesnej” (Biblioteka Wydziału Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, nr 82, Olsztyn 2013, ss. 306). Autorami recenzji wydawniczej są ks. bp prof. dr hab. Julian Wojtkowski oraz ks. prof. dr hab. Czesław S. Bartnik.

2.1. Zawartość rozprawy

Przedstawiona do recenzji publikacja składa się ze spisu treści (s. 5-6), wstępu (s. 7-17), czterech rozdziałów (s. 19-281), zakończenia (283-289), streszczenia w jęz. angielskim (s. 291-292), wykazu skrótów (s. 293-294) oraz bibliografii (s. 295-306). We wstępie autor rozprawy zaznaja czytelnika z trudnościami wynikającymi z niezrozumienia pojęć używanych w soteriologii, jak i z propagowania świeckiej nauki o zbawieniu. Stąd rodzi się potrzeba stałego zgłębiania soteriologii – również w perspektywie historii. Taką sposobność daje refleksja naukowa nad spuścizną literacką kard. Stanisława Hozjusza (1504-1579), którego osoba i dzieło stale budzi zainteresowanie teologów i historyków. Celem niniejszego opracowania jest wzbogacenie historii teologii o rekonstrukcję nauczania Hozjusza na temat zbawienia w Kościele, a także ukazanie rozwoju myśli soteriologicznej w ostatnich pięciu stuleciach. Aby zrealizować swój cel badawczy, autor zamierza posłużyć się metodą historyczno-dogmatyczną.

W pierwszym rozdziale (s. 19-64) autor rozprawy ukazuje sytuację Kościoła na tle uwarunkowań społeczno-politycznych XVI-wiecznej Europy, podkreślając konieczność dokonania odnowy życia i kultu chrześcijańskiego poprzez powrót do źródeł. Prezentuje zagadnienia poruszane w czasie obrad Soboru Trydenckiego i ukazuje jego wkład w odnowę Kościoła i teologii. Przedstawia także osobę kard. Stanisława Hozjusza wraz z jego dorobkiem wydawniczym i piśmienniczym.

Drugi rozdział poświęcony jest prezentacji kościelnych źródeł zbawczych (s. 65-184), na które Hozjusz wskazuje w swoich pismach. Autor rozprawy w nauce Kardynała dostrzega chrystocentryzm i jurydyczne rozumienie dzieła odkupienia, a także niezastąpioną rolę Kościoła w głoszeniu zbawczej prawdy. Z pism Hozjusza ks. Kozakiewicz wydobywa znaczenie sakramentów jako źródeł łaski zbawczej oraz doniosłość Tradycji, bez której zachowania nie można osiągnąć zbawienia.

W trzecim rozdziale habilitant skupia się na narzędziach służących komunikacji zbawienia (s. 185-244). Prezentując eklezjologię kard. Hozjusza, ks. Kozakiewicz podkreśla rolę Kościoła w przekazywaniu zbawienia jako widzialnej instytucji, na czele której stoi papież. Autor rozprawy stwierdza także, iż Hozjusz podnosił konieczność przynależności do Kościoła jako gwaranta dóbr zbawczych. Wykazuje przy tym, iż dla Biskupa Warmińskiego prawdziwy jest tylko Kościół rzymski, a jedność Kościoła jest najważniejszą cechą pozwalającą odróżnić go od wspólnot nieprawowiernych i odstępczych. W tym kontekście można zrozumieć polemiczny język Hozjusza zabiegającego o zbawienie każdego człowieka, a zwłaszcza o jedność Kościoła.

Podjmując w rozdziale czwartym kwestię udziału człowieka w dochodzeniu do zbawienia (s. 245-281), autor rozprawy wskazuje na konieczność ludzkiego współdziałania z łaską Bożą. Człowiek przyjmujący z wiarą dar Bożego zbawienia udziela nań odpowiedzi, naśladując Chrystusa w swoim życiu. W świetle nauki Hozjusza odpowiedzią na Boże zbawienie jest miłość, której wyrazem jest pragnienie jedności eklezjalnej. Dowodem na to, że człowiek przyjmuje Boże zbawienie, jest także jego uczestnictwo w liturgii Kościoła oraz spełnianie indywidualnych praktyk religijnych.

W zakończeniu (s. 283-289) ks. Kozakiewicz stwierdza, iż prezentacja soteriologii obecnej w pismach Hozjusza służy nie tylko wzbogaceniu wiedzy historycznej, ale również stanowi impuls do dalszego rozwoju myśli teologicznej. Ukazanie hozjańskiej nauki o zbawieniu pozwala zmienić obraz Kardynała z „fanatycznego szermierza kontrreformacji” w polemistę o wielkiej kulturze duchowej i intelektualnej, który nie atakuje osób, lecz obnaża błędy zwolenników reformacji i stara się przekonać ich do powrotu do Kościoła katolickiego.

2.2. Ocena strony formalnej rozprawy

Problem badawczy podjęty przez ks. dra Kozakiewicza w rozprawie jest aktualny i doniosły dla współczesnej teologii. Sam to uzasadnia, powołując się najpierw na współczesne trudności ze zdefiniowaniem i zrozumieniem takich terminów, jak odkupienie, zbawienie czy usprawiedliwienie. Pisząc rozprawę na temat soteriologii hojzańskiej, ma także na uwadze stereotypy funkcjonujące w postrzeganiu osoby kardynała Stanisława Hozjusza jako nieprzejednanego i nietolerancyjnego adwersarza zwolenników reformacji. Publikacja ks. Kozakiewicza stanowi zatem z jednej strony odpowiedź na stale doniosłą potrzebę refleksji nad misterium zbawienia, a z drugiej strony wspiera dialog ekumeniczny, przyczyniając się do lepszego wzajemnego zrozumienia w relacjach katolicy – protestanci.

Habilitant wskazuje, że osoba Hozjusza jest głównie przedmiotem zainteresowania historyków. Brakuje z kolei pełniejszych opracowań teologicznych, ukazujących miejsce i znaczenia poglądów Kardynała w perspektywie rozwoju – jak w tym przypadku – soteriologii. Wprawdzie punktem odniesienia dla prezentacji hojzańskiej nauki o zbawieniu czyni głównie soteriologię współczesną, to jednak jest to wybór w pełni świadomy i uzasadniony, gdyż gdyby uwzględnił wszystkie okresy, to – jak sam stwierdza – „tego rodzaju prezentacja byłaby wielotomową publikacją” (s. 17).

Habilitant określa stosowaną przez siebie metodę jako historyczno-dogmatyczną (s. 16). Analizując zagadnienia soteriologiczne, pojawiające się w tekstach Stanisława Hozjusza, w odniesieniu do aktualnego nauczania Kościoła (Sobór Watykański II, Jan Paweł II, Benedykt XVI, a nawet już Franciszek) i współczesnych autorytetów naukowych w dziedzinie teologii (Karl Rahner, Josef Ratzinger, Czesław S. Bartnik i inni), wyciąga poprawne wnioski w celu zaprezentowania rozwoju dogmatyki katolickiej. Tym samym ukazuje się w rozprawie zarówno typowy dla czasów reformacji charakter nauczania Hozjusza, jak i jego niezmiennie podstawy obecne w dzisiejszej nauce Kościoła i refleksji teologów naszych czasów.

Z tekstu rozprawy wynika, iż autor jest dobrze zorientowany co do dorobku edytorskiego i piśmienniczego Stanisława Hozjusza. Stanowi on bazę źródłową dla opracowania sformułowanego w tytule zagadnienia. Kwestię twórczości pisarskiej Kardynała habilitant podejmuje jednak nie we wstępie, lecz dopiero w pierwszym rozdziale. Wydaje się, iż z uwagi na aspekt historyczny prezentowanego zagadnienia oraz na podaną we wstępie metodę należało bardziej starannie dokonać opisu źródeł, informując chociażby, czy i dlaczego zostanie bądź nie zostanie uwzględniona w badaniach ta część korespondencji (i to większa część – s. 38), która nie doczekała się jeszcze wydania drukiem.

Cel rozprawy – zaprezentować naukę Hozjusza o zbawieniu w Kościele katolickim – jest całkowicie zbieżny z tematem. Podtytuł wyjaśnia sposób przedstawienia teologii zawartej w pismach Hozjusza: punktem odniesienia mają być dokonania współczesnych teologów. Autor rozprawy realizuje zamieszczone w tytule zamiary z niewzruszoną konsekwencją. Pojawia się jedynie pytanie o klucz zastosowany w doborze współczesnych autorów i ich dzieł stanowiących tło dla soteriologii i eklezjologii Hozjusza.

Struktura rozprawy nie budzi zastrzeżeń. Można jedynie wyrazić wątpliwość co do punktu trzeciego w rozdziale III. Dotyczy on źródeł, z których korzystał Hozjusz, pisząc swoje teksty polemiczne. Wydaje się zatem rzeczą sensowną, by zamiast pośród zagadnień eklezjologicznych umieścić te skądinąd interesujące treści w kontekście prezentacji dorobku piśmienniczego Stanisława Hozjusza, zamieszczonej w rozdziale I.

Język rozprawy jest poprawny. Swoje przekonania autor formułuje w sposób jasny. W niektórych partiach pojawiają się długie cytaty zaczerpnięte ze współczesnych publikacji

teologicznych. Wprawdzie autor w ten sposób oddaje głos teologom, których uważa za autorytety, to jednak równocześnie naraża się na zarzut, iż czasami niepotrzebnie zwalnia się z przedstawiania własnych ocen.

Strona formalna rozprawy ks. dra Stanisława Kozakiewicza – mimo pewnych uwag krytycznych – zasługuje na ocenę pozytywną. Autor konsekwentnie realizuje wytyczony przez siebie cel, rozwija zarysowaną w tytule tematykę i umiejętnie formułuje wnioski. We wszystkim tym można dostrzec dojrzałość metodologiczną habilitanta.

2.3. Ocena merytorycznej strony rozprawy

Habilitant w całym swoim wywodzie konsekwentnie prezentuje zapowiedzianą w tytule problematykę. W kolejnych rozdziałach i zawartych w nich punktach przedstawia i analizuje w kontekście współczesnych poglądów nauczanie Hozjusza dotyczące katolickiej soteriologii i eklezjologii. W podsumowaniach zawartych w ostatnim punkcie każdego z rozdziałów autor rozprawy podaje kwintesencję hojzańskiej nauki o zbawieniu, a w zakończeniu wyciąga wnioski wypływające z przeprowadzonych w całym tekście analiz teologicznych. Autor jest świadom, iż zrealizował wytyczony przez siebie na początku cel: przez ukazanie nauki Hozjusza o zbawieniu w Kościele katolickim wnieść wkład w rozwój historii soteriologii oraz dać impuls do dalszych badań nad procesem kształtowania się dogmatyki katolickiej (s. 288).

Rozprawa ks. Kozakiewicza jest godna uwagi nie tylko ze względu na systematyczny wykład nauczania Biskupa Warmińskiego. Naukę Hozjusza autor zestawia bowiem z orzeczeniami Soboru Trydenckiego, a także z doktryną katolicką zawartą w dokumentach Soboru Watykańskiego II oraz w posoborowym nauczaniu Kościoła katolickiego. Odwołuje się także do teologii współczesnej, powołując się między innymi na publikacje Karla Rahnera, Josefa Ratzingera, Czesława Bartnika czy Wacława Hryniewicza. Wszystko to sprawia, iż odślania się wyraźniej specyfika hojzańskiej soteriologii, a także staje się bardziej rozpoznawalny jej aktualny charakter. Habilitant nie zapomina przy tym nigdy, że Hozjusz jest postacią historyczną, działającą i piszącą w specyficznych dla siebie okolicznościach. Ma je na względzie, gdy zwraca uwagę na polemiczny charakter jego tekstów oraz na ich cel pastoralny – przekonać „tych, którzy odeszli od Kościoła, aby do niego wrócili i żałowali za grzechy rozdarcia Ciała Chrystusowego” (s. 288).

Podejmując się prezentacji treści soteriologicznych, zawartych w pismach Kardynała Hozjusza, autor rozprawy odnosi się do współczesnego nauczania Kościoła, powołując się na dokumenty papieskie sygnowane przez Jana Pawła II, Benedykta XVI oraz Franciszka. Dzięki temu wydobywa na światło dzienne niezmienny charakter prawdy chrześcijańskiej. Czyni to w sposób przemyślany, aczkolwiek wybiórczy, co widać chociażby w bibliografii w zestawieniu dokumentów papieskich ogłoszonych po Soborze Watykańskim II. Jako przykład może posłużyć zagadnienie życia moralnego człowieka, które jest jego odpowiedzią na dzieło zbawienia, dokonane przez Jezusa Chrystusa (s. 78). Zabrakło w tym miejscu odniesienia do encykliki Benedykta XVI „*Spe salvi*”, w której papież mówi o praktycznym charakterze chrześcijaństwa jako drogi wiodącej człowieka przez doczesność ku wieczności. Notabene, sam tytuł encykliki skłania do zainteresowania się przekazywanym w niej nauczaniem papieskim ze względu na problematykę podjętą w rozprawie.

Naukę o Kościele zawartą w pismach Hozjusza autor rozprawy zestawia z obrazem Kościoła jako pielgrzymującego ludu Bożego, o którym mówi Konstytucja Dogmatyczna o Kościele *Lumen Gentium*. Bardzo mało uwagi poświęca wiodącej idei eklezjologicznej Soboru Watykańskiego II, jaką jest *communio*. Tymczasem to *communio* w czasach patrystycznych jest

synonimem jedności Kościoła, a obecnie ma doniosłe znaczenie w dialogu ekumenicznym. Pełniejsze uwzględnienie modelu Kościoła jako *communio* w odniesieniu do eklezjologii Hozjusza pozwoliłoby stwierdzić, na ile rozumienie Kościoła jako wspólnoty wierzących zjednoczonych z Bogiem i pomiędzy sobą (a nie tylko jako instytucji) obecne było w chrześcijaństwie epoki odrodzenia.

Godnym zauważenia osiągnięciem rozprawy jest z pewnością uzyskany niejako na marginesie efekt: rehabilitacja Kardynała Hozjusza poprzez uwolnienie go od tzw. „czarnego PR-u”, czyli od przedstawiania go jednostronnie i często fałszywie jako fanatycznego i agresywnego pogromcę innowierców. Z tekstu rozprawy wyłania się portret Hozjusza, który jest wprawdzie gorliwym polemistą, ale przy tym również człowiekiem poszukującym dialogu i duszpasterzem zatroskanym o dobro Kościoła oraz zbawienie wszystkich ochrzczonych. Z analizowanych przez habilitanta materiałów wynika, iż Biskup Warmiński był błyskotliwym teologiem, nieustraszonym apologetą i prawdziwym erudytą. Świadczą o tym obecne w jego tekstach liczne odwołania do dorobku epoki patrystycznej, m.in. pism Augustyna, Cypriana czy Jana Chryzostoma oraz prac opublikowanych przez współczesnych mu teologów.

Wypada jeszcze zauważyć, iż habilitant dla pełniejszego zrozumienia teologicznego stanowiska Hozjusza cały pierwszy rozdział poświęca prezentacji sytuacji politycznej, społecznej oraz religijnej towarzyszącej wybuchowi reformacji oraz wpływającej na działalność i twórczość pisarską Biskupa Warmińskiego. Wydaje się, iż z uwagi na zaangażowanie się kardynała Hozjusza w polemikę z rozwijającym się wówczas protestantyzmem, przy prezentacji kontekstu historyczno-teologicznego należało więcej uwagi poświęcić nauczaniu reformatorów. Wprawdzie autor rozprawy, analizując teksty Hozjusza, przytacza przy okazji niektóre poglądy typowe dla teologów protestanckich, to jednak ich systematyczne, nawet bardzo skrótkowe zaprezentowanie pomogłoby w lekturze książki, która prawdopodobnie by nie powstała, gdyby nie doszło do reformacji prowokującej Hozjusza do zajęcia stanowiska wobec szerzących się błędnych nauk teologicznych.

2.4. Ogólna ocena rozprawy

Rozprawa habilitacyjna ks. dra Stanisława Kozakiewicza zasługuje na ocenę pozytywną. Zarówno pod względem formalnym, jak i treściowym nie budzi poważnych zastrzeżeń. Zauważone powyżej mankamenty nie obniżają w istotny sposób jej jakości. Na szczególne podkreślenie zasługują takie jej walory, jak oryginalność oraz starannie przemyślana koncepcja prezentacji zagadnienia. Habilitant sięga do tekstów historycznych, aby nie tylko wydobyć z nich interesujące go treści i je usystematyzować, ale także dokonać porównania soteriologii i eklezjologii Hozjusza z aktualnym magisterium Kościoła i poglądami współczesnych teologów. W ten sposób wzbogaca wiedzę na temat polskiej dogmatyki z epoki odrodzenia i wnosi wkład w rozwój historii teologii.

3. Osiągnięcia naukowo-badawcze, dorobek dydaktyczny i popularyzatorski habilitanta

Obok rozprawy habilitacyjnej ks. dr Stanisław Kozakiewicz wydał jako redaktor osiem prac zbiorowych, a także kilkanaście numerów „Zeszytów Teologicznych” (Folia Theologica) w latach 2002-2012. Ponadto po doktoracie opublikował 26 artykułów naukowych, 7 haseł w „Encyklopedii Katolickiej” (KUL) oraz w „Leksykonie pedagogiki religii” oraz 10 tekstów popularnonaukowych. Opracował także trzy indeksy naukowe w „Studiach Warmińskich”.

Artykuły naukowe opublikowane zostały głównie w „Zeszytach Teologicznych” wydawanych w Olsztynie, a poza tym w Lublinie (w pracach zbiorowych) oraz we „Wrocławskim Przeglądzie Teologicznym”. W swojej działalności edytorskiej habilitant ogranicza się zatem prawie całkowicie do swojego rodzimego środowiska naukowego. Wśród artykułów są teksty zarówno bardzo obszerne, jak i kilkustronicowe. Habilitant ma także w dorobku artykułów w języku angielskim, zamieszczony w pracy zbiorowej wydanej w Olsztynie.

Jeden z ważniejszych nurtów w pracy badawczej prowadzonej przez ks. Kozakiewicza dotyczy wiernych świeckich oraz ich roli w Kościele i świecie. Habilitant daje w nich wyraz swojej trosce o ich prawidłowy rozwój duchowy, bez którego niemożliwe jest podejmowanie odpowiedzialnych działań służących rozprzestrzenianiu się królestwa Bożego na ziemi. Dostrzega także doniosłość ich aktywności w prowadzeniu dzieła nowej ewangelizacji, która winna mieć na uwadze współczesną kulturę propagującą niejednokrotnie antychrześcijańskie wzorce osobowe i wartości. Porusza także kwestię osiągania tożsamości osobowej i religijnej oraz konsekwentnego wyznawania wiary, która nadaje kształt życiu chrześcijanina.

W artykułach naukowych ks. dra Kozakiewicza ważne miejsce zajmują zagadnienia historyczno-teologiczne. Porusza je w związku ze swoim szczególnym zainteresowaniem osobą kardynała Stanisława Hozjusza, jego działalnością i nauczaniem. Owocem badań prowadzonych nad teologią Hozjusza jest m.in. artykuł zatytułowany *Śługi Bożego Stanisława kardynała Hozjusza umiłowanie Kościoła* (ks. M. Jodkowski [red.], *Ut in omnibus glorificetur Deus*, Olsztyn 2013, ss. 229-242), w którym nie tylko prezentuje myśl eklezjologiczną Biskupa Warmińskiego, ale także uwzględnia jej kontekst historyczno-teologiczny. Treści zamieszczone w tekście habilitant wykorzystuje także w rozprawie habilitacyjnej, chociaż artykuł nie znalazł się w bibliografii. Wynika to najprawdopodobniej stąd, iż był jeszcze wówczas w druku.

W pracach naukowych ks. Kozakiewicza ważne miejsce – obok eklezjologii – zajmuje soteriologia. W swoim dorobku habilitant ma również teksty mariologiczne oraz sakramentologiczne. Cechą charakterystyczną dla wielu publikacji jest obecna w nich perspektywa ekumeniczna, a także odniesienie do historii i kultury Warmii. Tym samym autor artykułów swoją działalnością edyorską nie tylko przyczynia się do rozwoju nauk teologicznych, ale także służy budowaniu wzajemnego zrozumienia pomiędzy różnymi wyznaniem chrześcijańskimi oraz wnosi wkład w poznanie i tworzenie lokalnej kultury duchowej.

Na Wydziale Teologii UWM habilitant pełnił funkcję kierownika tematu badawczego *Nauka o zbawieniu w okresie reformacji i kontrreformacji XVI-wiecznej w Kościele powszechnym i na Warmii* realizowanego w ramach działalności statutowej w roku 2008. Za swoją działalność naukową otrzymał dwukrotnie nagrodę Rektora UWM (w latach 2006 i 2007). Ks. dr Stanisław Kozakiewicz wygłosił blisko dwadzieścia referatów, przy czym nie wszystkie były wystąpieniami na konferencjach naukowych (obok jedenastu referatów wygłoszonych na konferencjach naukowych, osiem miało charakter odczytów o charakterze formacyjnym).

Habilitant jest członkiem Stowarzyszenia Dogmatyków Polskich, a przez jedną kadencję był wiceprezesem zarządu stowarzyszenia. Obok redagowania „Zeszytów Teologicznych” pełnił funkcję sekretarza zespołu redakcyjnego „Studiów Warmińskich” oraz redaktora tomu XXII/XXIII tegoż rocznika. Ks. Kozakiewicz jest dyrektorem Instytutu Kultury Chrześcijańskiej im. Jana Pawła II w Olsztynie, w którym wygłasza prelekcje cykliczne i tematyczne z teologii dogmatycznej, fundamentalnej oraz religiologii. Organizuje także spotkania popularyzujące wiedzę teologiczną w ramach „Studium formacji katolicko-społecznej”.

Na Wydziale Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego oraz w seminariach duchownych prowadził wykłady z teologii dogmatycznej, teologii laikatu, teologii fundamentalnej oraz religiologii. Wygłaszał również wykłady monograficzne. Prowadzi seminarium z teologii dogmatycznej. Jest promotorem 29 prac magisterskich.

Ocena dokonań naukowo-badawczych oraz dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego habilitanta jest pozytywna. Po zapoznaniu się z publikacjami oraz osiągnięciami w sferze dydaktycznej i naukowo-organizacyjnej można stwierdzić, iż ks. Kozakiewicz systematycznie angażuje się zarówno w redagowanie prac naukowych, jak i w publikowanie swoich własnych badań (świadczy o tym zwłaszcza dorobek uzyskany po roku 2000). Lektura artykułów, które wyszły spod jego pióra, pozwala na konstatację, iż jest teologiem mającym dobry warsztat naukowy. Zakres jego działalności edytorskiej nie jest zbyt szeroki, gdyż ograniczony do obszaru języka polskiego. Wnosi za to konkretny wkład w rozwój historii polskiej teologii, skupiając się w swoich badaniach naukowych przede wszystkim na osobie i dorobku intelektualnym kardynała Hozjusza. Innym wyróżniającym się polem prowadzonych przez niego badań jest teologia laikatu. Wart podkreślenia jest także charakter kontekstualny podejmowanej przez niego działalności naukowej i popularyzatorskiej, czyli odkrywanie i uprzystępnianie teologii i kultury tworzonej na ziemi warmińskiej. Należy także docenić zaangażowanie ks. Kozakiewicza w popularyzowanie wiedzy teologicznej i korzystanie z niej w działalności formacyjnej.

4. Wniosek końcowy

Z przeprowadzonych powyżej analiz wynika, iż zarówno rozprawa habilitacyjna ks. dra Stanisława Kozakiewicza, jak i jego dorobek naukowo-badawczy, dydaktyczny i popularyzatorski zasługują na ocenę pozytywną. Książka zatytułowana „Stanisława Hozjusza nauka o zbawieniu w Kościele katolickim. Rozwój wybranych aspektów eklezjologicznych i soteriologicznych myśli Hozjusza w relacji do osiągnięć teologii współczesnej” spełnia istotne zasady poprawności naukowej, a ponadto stanowi ważny wkład w badania prowadzone w zakresie teologii dogmatycznej. Poziom pozostałych publikacji wskazuje, iż ich autor właściwie opanował warsztat naukowy, umożliwiając mu samodzielne i efektywne prowadzenie badań teologicznych. Ponadto habilitant jest cenionym dydaktykiem i promotorem wielu prac dyplomowych, naukowcem zaangażowanym w działalność edytorską oraz aktywnym popularyzatorem wiedzy teologicznej. Wniosuję zatem o dopuszczenie ks. dra Stanisława Kozakiewicza do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

x.

Ks. prof. dr hab. Ryszard Hajduk

Elbląg, 28.04.2014